

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. et Mgr. Karla Ulíka a Mgr. Josefa Straky ve věci

žalobce: J. S.
bytem X

zastoupený JUDr. Mojmírem Přívarou, advokátem
sídlem Kovářská 1253/4, 301 00 Plzeň

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno

o **žalobě proti rozhodnutí** žalovaného ze dne 23. 6. 2022, č. j. 23159/22/5100-41453-711866,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 23. 6. 2022, č. j. 23159/22/5100-41453-711866, a rozhodnutí Finančního úřadu pro Středočeský kraj ze dne 13. 3. 2020, č. j. 1133378/20/2119-00540-209415, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 19 456 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce JUDr. Mojmíra Přívary, advokáta.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení výše označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Středočeský kraj (dále jen „správce daně“) ze dne 13. 3. 2020, č. j. 1133378/20/2119-00540-209415, o udělení příklepu v elektronické dražbě nemovité věci (dále jen „rozhodnutí o udělení příklepu“).

Skutková zjištění ve správním řízení

2. Z obsahu správního spisu vyplývá, že správce daně vydal dne 13. 1. 2020 dražební vyhlášku č. j. 21269/20/2118-00540-203959, kterou nařídil elektronickou dražbu nemovité věci (pozemků zapsaných na listu vlastnictví č. X pro katastrální území X), jež se měla konat od 11. 3. 2020 10:00 hod. do 13. 3. 2020 12:00 hod.
3. Ještě před skončením elektronické dražby žalobce zaslal dne 12. 3. 2020 e-mail Generálnímu finančnímu ředitelství - provozovateli Aplikace elektronických dražeb (APED) s následujícím zněním: *„Pokud zvolím „automatické přihazování“, tedy, zadám částku o několik max. příhozů vyšší, než která aktuálně je jako nevyšší, v kolonce „nabízím maximálně“ a stisknu tlačítko „potvrdit“, projeví se tato transakce téměř ihned s krátkou odezvou? Podle draž. řádu mi přijde o tom mail, a já nejsem schopen nyní zjistit, zda bude kupř. nutné přijatý mail potvrdit či učinit nějaké mezikroky. Jinými slovy řečeno, při zadání jakékoliv částky (...) se toto projeví zadáním částky a stiskem tlačítka „PŘIHODIT“ v systému pro ostatní případné dražitele, okamžitě?“* V odpovědi provozovatel APED mj. uvedl, že *„v případě volby „automatické přihazování“ se Vámi zadaná částka v systému projeví téměř okamžitě (záleží na rychlosti Vašeho připojení k internetu). Je důvěrná, to znamená, že se ostatním dražitelům, ale ani uživatelům z řad zaměstnanců správce daně nezobrazí. Částku nemusíte nijak potvrzovat.“*
4. Podle protokolu o průběhu elektronické dražby se k dražbě přihlásilo 14 osob zúčastněných na dražbě, z toho 4 se staly dražiteli (učinily dražební podání). Nejvyšší podání bylo učiněno v částce 310 000 Kč dne 13. 3. 2020 v 11:59:58. Žalobcův příhoz byl v aplikaci zaznamenán až 2,663 vteřiny po skončení dražby. Ten samý den vydal správce daně rozhodnutí o udělení příklepu ve prospěch vydražitelky T. K.
5. Žalobce dne 25. 3. 2020 zaslal správci daně emailovou zprávu s žádostí o sdělení čísla účtu pro učinění nabídky předražku a zaslání odkazu na elektronickou úřední desku, kde je zveřejněno rozhodnutí o udělení příklepu. Žádost zopakoval dne 30. 3. 2020 datovou zprávou. Správce daně reagoval přípisem ze dne 31. 3. 2020, jímž žalobci sdělil, že zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění zákona č. 111/2019 Sb. (dále jen „daňový řád“), neobsahuje úpravu předražku, ustanovení § 336a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), se neužije. Žádosti žalobce o sdělení odkazu na elektronickou úřední desku a zaslání kopie rozhodnutí o udělení příklepu nevyhověl, neboť toto rozhodnutí se doručuje pouze osobám uvedeným v § 222 odst. 4 daňového řádu.
6. Proti rozhodnutí o udělení příklepu podal žalobce odvolání. Namítal, že jeho příhoz nebyl uskutečněn včas, neboť v rozporu s ujištěním provozovatele APED bylo po kliknutí na ikonu „PŘIHODIT“ třeba příhoz ještě potvrdit. Též uvedl, že mu rozhodnutí o udělení příklepu nebylo doručeno a že APED nebyla nastavena tak, aby bylo možné vznést výhrady

proti průběhu a výsledku dražby. Podle žalobce měl nadto být aplikován § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 37/1992 Sb.“), tedy ukončení dražby mělo být posunuto. Dále bylo žalobci znemožněno uplatnit předražek.

7. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uplatněným námitkám nepřisvědčil. Žalobce byl informován, že funkce „automatické přihazování“ je odvislá od rychlosti připojení k internetu, a tudíž užití této funkce neposkytuje garanci úspěchu v dražbě. Přistoupil-li žalobce k realizaci příhozu na poslední chvíli, jde tato volba k jeho prospěchu/tíži. Před účastí v dražbě žalobce musel souhlasit s dražebním řádem, který odkazuje na volně dostupný postup pro ovládání APED. Je jeho odpovědností, že se s nimi neseznámil. Vyhlášku č. 37/1992 Sb. nelze aplikovat, neboť § 177 odst. 1 daňového řádu odkazuje na o. s. ř., nikoli na s ním spjaté podzákonné předpisy. Správce daně a žalovaný byli povinni se řídit předpisy vlastními, a sice dražebním řádem ze dne 10. 12. 2019, č. j. 103988/19. Závěrem žalovaný poměrně rozsáhle zdůvodnil, proč dle něj není možné v případě daňové exekuce využít institutu předražku.

Obsah podání účastníků

8. **Žalobce v žalobě** uvádí, že mu žalovaný v rozporu se závěry, které vyslovil Krajský soud v Praze (dále jen „soud“ nebo „zdejší soud“) v rozsudku ze dne 7. 12. 2021, č. j. 55 Af 4/2021-23, č. 4299/2022 Sb. NSS, dosud nedoručil rozhodnutí o udělení příklepu. Sama tato skutečnost představuje podstatnou vadu řízení. Dále namítá, že se v průběhu dražby řídil sdělením Generálního finančního ředitelství (dále jen „GFŘ“) ze dne 12. 3. 2020, v důsledku čehož byl fakticky eliminován z úspěšné účasti na dražbě. Pokud by se neobjevilo potvrzovací okno, které žalobce vyvedlo z míry a způsobilo krátkou prodlevu, mohl mít značnou šanci na úspěch. Taktika příhozu na poslední chvíli je legitimní a hojně využívána. Žalobce vyjádřil souhlas toliko s dražebním řádem, v němž se o potvrzení příhozu nic nepíše. Nelze mu vyčítat, že se řídil jednoznačnou odpovědí provozovatele APED.
9. V dalším žalobním bodě žalobce zpochybňuje výklad žalovaného o nemožnosti užít vyhlášku č. 37/1992 Sb. v daňové exekuci. Dle žalobce je stěžejní, že daňový řád v § 177 odst. 1 výslovně odkazuje na použití o. s. ř. Pokud § 374 o. s. ř. výslovně počítá s konkretizací podzákonným právním předpisem, utvářejí oba právní předpisy důležitý celek z hlediska úpravy daného postupu. Oproti tomu dražební řád není právním předpisem. Ustanovení § 194a daňového řádu nezmocňuje k vydání podzákonného právního předpisu. Pouze určuje, že správce daně zveřejní podmínky a postup pro provádění elektronické dražby, nikoli že bude modifikovat obsah právního řádu.
10. Poslední žalobní námitkou žalobce brojí proti závěru žalovaného, že nelze v dražbě dle daňového řádu uplatnit předražek.
11. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** odkazuje na obsah napadeného rozhodnutí, v němž vznesené námitky vyvrátil. K nedoručení rozhodnutí o příklepu uvedl, že se s ním žalobce dostatečně a natolik seznámil, že byl schopen podat odvolání. Nadto toto rozhodnutí obsahuje prakticky pouze výrokovou část. Pro žalobce je podstatné, že se nestal vydražitelem, čehož si musel být vědom vzhledem k průběhu dražby. Absence doručení rozhodnutí o udělení příklepu tak nehraje žádnou roli.

12. V **replíce žalobce** konstatuje, že žalovaný ve vyjádření k žalobě demonstruje svůj nepřikladný přístup k ne/respektování procesních pravidel. Namísto toho, aby jednoduše dodatečně zajistil doručení rozhodnutí o udělení příklepu, obsáhle vysvětluje, na základě čeho se mohl žalobce seznámit s jednotlivými údaji rozhodnutí. V průběhu konání dražby se žalobce dotazoval, zda bude třeba kupř. přijatý e-mail potvrdit či činit nějaké mezikroky. Pokud nadřízený žalovaného odpověděl, že se částka projeví téměř okamžitě, jde o zjevný rozpor s následnou realitou.
13. Žalovaný v průběhu soudního řízení vyrozuměl soud, že hodlá uspokojit žalobce postupem podle § 124 odst. 1 daňového řádu vzhledem ke změně správní praxe vycházející z aktuální judikatury Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) stran aplikovatelnosti předražku v rámci daňové exekuce. Od tohoto záměru však žalovaný následně ustoupil a **ve sdělení o změně stanoviska argumentoval tím**, že sice v teoretické rovině bylo možné institut předražku využít, ale za situace, kdy u správce daně nebyl podán žádný kvalifikovaný návrh na předražek, neexistuje příčinná souvislost mezi porušením zákona při nařízení nebo provedení dražby a udělením příklepu. Jelikož nabídka předražku učiněna nebyla a předražek nebyl ani uhrazen, nedošlo k takové vadě, která by měla na udělení příklepu vliv. Z toho důvodu má žalovaný za to, že není dán žádný důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí.
14. V **následném vyjádření žalobce** zmiňuje, že správce daně realizaci předražku svým postupem zabránil. Zopakoval, že na jeho dotaz ohledně učinění nabídky předražku mu správce daně odpověděl, že předražek nelze uplatnit, a proto považuje žádost za bezpředmětnou. Žalobce nemůže být nucen „jít proti zdi“ explicitního vyjádření správní autority. Pokud by správce daně institut předražku paušálně neodmítl, byl by návrh ze strany žalobce podán (to je zjevné z úsilí, které žalobce ve věci vynakládá). Při kategorickém odmítnutí předražku správcem daně již není třeba zkoumat, zda by byl jinak návrh podán či nikoliv. Podstatné je, že správce daně mohl mít a také měl zásadní podíl na tom, že se tak nestalo. Příčinná souvislost se ve výsledku žalobci jeví jako jednoznačná. Nadto žalobci stále nebylo poskytnuto rozhodnutí o udělení příklepu, nemohla tak ani začít běžet lhůta k podání návrhu a zaplacení předražku. Žalobce proto setrvává na žalobě.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
16. Soud vycházel při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž přihlíží z moci úřední, soud neshledal.
17. Soud rozhodl o žalobě v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání, neboť s tímto postupem účastníci vyjádřili souhlas (žalovaný výslovně, žalobce implicitně). Dokazování soud neprováděl, neboť všechny rozhodné skutečnosti vyplývaly z obsahu správního spisu (včetně žalobcem dokládané komunikace se správcem daně a provozovatelem aplikace APED).

Posouzení žalobních bodů

Užití institutu předražky

18. Žalobou napadené rozhodnutí potvrdilo rozhodnutí o udělení příklepu, které bylo vydáno po uskutečnění elektronické dražby nemovitých věcí podle daňového řádu. Soud se proto v první řadě zabýval námitkami, které se týkaly samotného právního rámce, v němž elektronická dražba proběhla.
19. Mezi účastníky bylo zpočátku sporné, zdali lze i v elektronické dražbě v daňové exekuci uplatnit předražek podle § 336j a o. s. ř. Žalovaný však v průběhu soudního řízení reagoval na judikatorní závěry NSS a možnost podat návrh na předražek připustil. Setrval ale na názoru, že v nyní projednávané věci nedošlo k takové vadě, která by měla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, resp. rozhodnutí o udělení příklepu.
20. Vzhledem k tomu, že se právní názory žalobce a žalovaného k institutu předražky zásadně sblížily, nepokládá soud za nutné, aby se obsáhle vypořádával se související argumentací uplatněnou v žalobě a ve vyjádření k ní. Ostatně otázku, zda se předražek použije i v daňové exekuci, vyřešil již NSS v rozsudku ze dne 25. 7. 2022, č. j. 10 Afs 33/2021-32, č. 4378/2022 Sb. NSS, v němž konstatoval, že „[d]aňový řád tedy vymezuje pravomoc správce daně v souladu s § 177 odst. 2 daňového řádu poskytnutím pravomoci provést daňovou exekuci prodejem nemovitých věcí. Pokud v daňovém řádu není ohledně prodeje nemovitých věcí určitá otázka či postup upraven (resp. není upraven úplně), postupuje se podle občanského soudního řádu (§ 177 odst. 1 daňového řádu). Daňový řád ohledně prodeje nemovitých věcí neupravuje institut předražky, a proto se u tohoto institutu použije úprava, která je obsažena v občanském soudním řádu.“ (bod 26).
21. Soud neshledal důvod se od vyslovených právních závěrů odchýlit. V projednávané věci je tak nepochybné, že správce daně i žalovaný postupovali nezákonně, pokud institut předražky v předmětné daňové exekuci zcela vyloučili. Soud však musel posoudit, zdali měla tato vada vliv na udělení příklepu vydražitelce. Nejvyšší soud totiž setrvale judikuje, že jestliže „při nařízení dražebního jednání nebo při provedení dražby došlo k porušení zákona, které je v příčinné souvislosti s udělením příklepu vydražiteli, je to důvodem pro změnu rozhodnutí o příklepu tak, že se neuděluje.“ (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2019, sp. zn. 20 Cdo 1048/2019). I podle § 223 odst. 4 daňového řádu platí, že odvolací orgán změni rozhodnutí o udělení příklepu jen tehdy, „pokud v řízení došlo k takovým vadám, že se odvolatel nemohl zúčastnit dražby nebo byl příklep udělen v důsledku porušení zákona při nařízení nebo provedení dražby.“
22. Podle § 177 odst. 1 daňového řádu „[n]estanoví-li tento zákon jinak, postupuje se při daňové exekuci podle občanského soudního řádu.“ Dle odstavce druhého „[p]ravomoci správce daně, jakožto exekučního orgánu, upravuje výlučně tento zákon. Tam, kde vystupuje správce daně coby oprávněný z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného.“
23. Poučení o možnosti učinit nabídku předražky musí být obsaženo v dražební vyhlášce, neboť se jedná o jeden z předpokladů, za kterých mohou vydražitelé převzít vydražené předměty a za kterých se stanou jejich vlastníky [§ 195 odst. 2 písm. g) daňového řádu, k tomu srov. § 336b odst. 2 písm. h) o. s. ř. ve spojení s § 336l odst. 1 a 2 o. s. ř.]. Z důvodu subsidiárního užití o. s. ř. rovněž musí být poučení o možnosti učinit předražek i součástí rozhodnutí o příklepu (§ 336j odst. 5 o. s. ř.).

24. NSS v rozsudku ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Afs 331/2019-44, dovodil, že nesprávné poučení o možnosti nabídky předražku, tedy nesprávné uvedení předpokladů (podmínek) pro nabytí vlastnického práva, je vadou dražební vyhlášky, tedy postupu správce daně v řízení, která může mít vliv na zákonnost rozhodnutí o udělení příklepu. NSS v tam projednávané věci sice posuzoval situaci opačnou (v dražební vyhlášce bylo uvedeno nesprávné poučení o možnosti využít předražek, neboť exekuční příkaz byl vydán před 1. 1. 2013, kdy byl předražek zaveden do českého právního řádu novelou o. s. ř. provedenou zákonem č. 396/2012 Sb.), avšak analogicky lze tam uvedené závěry vztáhnout i na případ žalobce.
25. V důsledku nesprávného právního názoru orgánů finanční správy v této věci neobsahovala dražební vyhláška ani rozhodnutí o udělení příklepu nutná poučení související s aplikací předražku. Podle soudu je absence náležitého poučení objektivně způsobila ovlivnit jednání dražitelů i výsledek celé dražby. V důsledku postupu orgánů finanční správy totiž byli nejen dražitelé, ale obecně všechny osoby, které se mohou dražby účastnit, zbaveni možnosti předražek uplatnit a v důsledku toho nabýt draženou nemovitou věc do svého vlastnictví. Institut předražku má primárně zajistit ochranu povinného a co možná nejvyšší výtěžnost dražby. Pokud orgány finanční správy předražek nepřipustily, dosažení tohoto cíle fakticky znemožnily.
26. Ani v projednávané věci nemá soud za to, že by se jednalo o čirou spekulaci, zda by byl návrh na učinění předražku podán. Správce daně již jen tím, že v dražební vyhlášce o předražku nepoučil a rozhodnutí o udělení příklepu nezveřejnil, vyloučil možnost všech ostatních osob, které se dražby neúčastnily, aby se dozvěděly relevantní informace k podání návrhu na předražek a o výsledku dražby. Dále ze správního spisu vyplývá, že žalobce opakovaně správce daně kontaktoval za účelem sdělení čísla účtu a variabilního symbolu, a to pro učinění nabídky předražku. Správce daně však tento požadavek považoval za bezpředmětný, neboť zastával názor, že institut předražku není v daňové exekuci aplikovatelný.
27. Soud proto konstatuje, že správce daně svým postupem fakticky učinění nabídek předražku zabránil. Jednak vůbec nezveřejnil rozhodnutí o udělení příklepu, z něhož by se nejen žalobce, ale i každý mohl dozvědět, za jakou částku byla dražená věc vydražena, což je relevantní pro výši předražku, a jednak žalobci, který prokazatelně o učinění předražku projevil zájem, jeho zaplacení znemožnil, neboť mu k tomu neposkytl potřebné platební údaje. Jestliže se žalovaný dovolává toho, že žalobce nepodal kvalifikovaný návrh a předražek nezaplatil, fakticky po žalobci požaduje, aby proti vůli správce daně „vnutil“ orgánům finanční správy své peníze, aby se v budoucnu mohl předražku dovolávat.
28. Je pravdou, že žalobce nepodal písemný návrh s úředně ověřeným podpisem, jak o. s. ř. vyžaduje, avšak ze správního spisu ani nevyplývá, že by bylo rozhodnutí o udělení příklepu zveřejněno, byť tato povinnost pro správce daně plyne z § 336ja odst. 1 o. s. ř. (viz výše citovaný rozsudek NSS č. j. 10 Afs 33/2021-32, bod 31). Zákon přitom váže počátek běhu lhůty pro podání písemného návrhu na předražek na zveřejnění usnesení o příklepu, resp. rozhodnutí o udělení příklepu. Žalobce má proto pravdu, že lhůta pro uplatnění předražku v projednávané věci ani nemohla začít plynout. Nehledě na to, že i kdyby správce daně rozhodnutí o udělení příklepu zveřejnil, neobsahovalo by zákonem vyžadované poučení o předražku, pročez by byl jeho postup zatížen pochybením. Žalovaný se tedy snaží svou odpovědnost za nesprávný postup přenést na žalobce, což nelze aprobovat.

29. Soud proto uzavírá, že existuje příčinná souvislost mezi nezákonným postupem orgánů finanční správy a udělením příklepu (žalobce jednoznačně projevil vůli předražek uplatnit, pokud by mu to správce daně umožnil, tj. přinejmenším on byl zkrácen na jeho právech). Námitka je tedy důvodná.

Aplikace vyhlášky č. 37/1992 Sb.

30. Dále se soud zabýval tím, zdali se měl průběh elektronické dražby řídit i ustanoveními vyhlášky č. 37/1992 Sb. Konkrétně se žalobce dovolává § 62a odst. 5 této vyhlášky, dle něhož *„[j]e-li v posledních 5 minutách před časem ukončení dražby učiněno podání, posouvá se čas ukončení dražby o 5 minut od okamžiku posledního podání. Je-li v této lhůtě učiněno vyšší podání, posouvá se čas ukončení dražby o 5 minut. Uplyne-li od posledního učiněného podání 5 minut, aniž by bylo učiněno vyšší podání, elektronická dražba se tím končí.“*
31. V uskutečněné elektronické dražbě totiž dražební řád v rozhodném znění stanovil, že *„[e]lektronická dražba se zahajuje a ukončuje ve dni a v čase uvedeném v dražební vyhlášce.“* Dražební vyhláška určila definitivní konec dražby dne 13. 3. 2020 v 12:00 hod. Je tedy zřejmé, že dražební řád ani dražební vyhláška nekorespondují s § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb., a proto je nutné určit, zdali se měla v dané věci aplikovat.
32. Podle § 194a odst. 2 písm. b) daňového řádu *„[s]právce daně zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup podmínky a postup pro provádění elektronické dražby.“* Dle třetího odstavce téhož ustanovení se pro elektronickou dražbu *„přiměřeně použijí ustanovení o dražbě.“*
33. Podle § 195 odst. 2 písm. a) daňového řádu *„[d]ražební vyhláška obsahuje kromě náležitostí podle § 102 odst. 1 písm. a), b), g) a h) datum a čas zahájení dražby, popřípadě datum a čas ukončení dražby, pokud je dražba prováděna elektronicky“.*
34. Podle § 199 odst. 1 daňového řádu *„[l]icitace jednotlivé věci trvá, dokud osoby zúčastněné na dražbě činí dražební podání.“*
35. Dále lze uvést, že § 194 odst. 6 ve spojení s § 263 daňového řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2013, předvídal, že podmínky postupu při elektronické dražbě stanoví Ministerstvo financí vyhláškou. Ustanovení § 194 odst. 6 daňového řádu je však dnes již neplatné.
36. Podle § 374 odst. 1 věty první o. s. ř. se zmocňuje Ministerstvo spravedlnosti *„vydat obecně závazným právním předpisem jednací řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, který upraví podrobněji pro vyřizování občanskoprávních věcí organizaci práce a úkoly zaměstnanců při výkonu soudnictví včetně postupu notáře při provádění úkonů v řízení o dědictví, postup při doručování písemností, **postup soudů při výkonu rozhodnutí**, kancelářské práce u soudů včetně správní agendy“* (důraz přidán soudem).
37. Mezi účastníky je sporné, zdali se na základě § 177 odst. 1 daňového řádu, který odkazuje na subsidiární použití o. s. ř., podpůrně použijí i jeho prováděcí předpisy, konkrétně § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb.
38. Daňový řád výslovně neupravuje otázku, kdy má dojít ke konci elektronické dražby. Žalovaný se proto odvolává na § 194a odst. 2 písm. b) tohoto zákona, který dle názoru žalovaného zmocňuje správce daně k vydání dražebního řádu, jenž může stanovit konec elektronické dražby nezávisle na vyhlášce č. 37/1992 Sb. K tomu soud uvádí, že byť není zcela zřejmá povaha dražebního řádu, který vydává GFŘ, je nepochybné, že navzdory tomu, že nejde o obecně závazný předpis, přesto musí odpovídat jak zákonům, tak i podzákonným právním předpisům. Nikoli naopak. Citované ustanovení nelze vyložit tak, že by správce

daně opravňovalo k vydání instrukce, jež by podmínky a postup při provádění elektronické dražby modifikovala odlišně od právních předpisů.

39. Dále má soud za to, že i kdyby bylo možné z § 263 daňového řádu (zmocňovací ustanovení), jenž stále odkazuje na již neplatný § 194 odst. 6 téhož zákona, dovodit, že Ministerstvo financí je i nadále zmocněno upravit vyhláškou podmínky postupu při elektronické dražbě, je zřejmé, že výše zmíněný dražební řád nelze považovat za vyhlášku Ministerstva financí (viz rozsudek zdejšího soudu ze dne 7. 12. 2021, č. j. 55 Af 4/2021-23, č. 4299/2022 Sb. NSS, bod 28). Přitom jediné ta by mohla konkretizovat a provádět jednotlivá ustanovení daňového řádu o elektronické dražbě odchylně, než jak by vyplývalo z jiných aplikovatelných prováděcích vyhlášek (jednalo by se o speciální úpravu). Ministerstvo financí však vyhlášku k provedení ustanovení daňového řádu k elektronickým dražbám nevydalo.
40. Lze proto učinit dílčí závěr, že dražební řád by bylo možné ve vztahu ke konci elektronické dražby použít jediné tehdy, pokud by odchylná právní úprava nevyplývala přímo ze zákona či prováděcího právního předpisu.
41. Žalovanému lze přisvědčit, že § 177 odst. 1 daňového řádu neodkazuje na jiné právní předpisy než na o. s. ř. To ale podle soudu nevyklučuje současnou aplikaci prováděcí vyhlášky č. 37/1992 Sb. Ministerstvo spravedlnosti bylo zmocněno k jejímu vydání § 374 odst. 1 o. s. ř., a to za účelem podrobnější úpravy mimo jiné i postupu soudů při výkonu rozhodnutí. Vyhláška č. 37/1992 Sb. na základě zákonného zmocnění proto konkretizuje právní úpravu v o. s. ř. a dotváří tak právní rámec, který je třeba při výkonu rozhodnutí aplikovat. Soud z toho dovozuje, že i při subsidiárním použití o. s. ř. na základě § 177 odst. 1 daňového řádu je možné při daňové exekuci podpůrně použít i související ustanovení vyhlášky č. 37/1992 Sb., pokud se nepřičí právní úpravě v daňovém řádu.
42. K možnému subsidiárnímu použití vyhlášky č. 37/1992 Sb. lze dospět i na základě argumentu *a maiori ad minus*, dle kterého § 177 odst. 1 odkazuje nejen na o. s. ř., ale i na podpůrnou aplikaci předpisů, které byly vydány k provedení ustanovení o. s. ř. týkajících se výkonu rozhodnutí (viz LAVICKÝ, Petr. § 177 Vztah k občanskému soudnímu řádu. In: BAXA, Josef, Ondřej DRÁB, Lenka KANIOVÁ, Petr LAVICKÝ, Alena SCHILLEROVÁ, Karel ŠIMEK a Marie ŽIŠKOVÁ. *Daňový řád: Komentář* [Systém ASPI]. Wolters Kluwer. ASPI_ID KO280_2009CZ. Dostupné v Systému ASPI. ISSN: 2336-517X).
43. Soudem zastávaný výklad nijak neodporuje daňovému řádu. Ten neupravuje jednotlivé způsoby výkonu daňové exekuce komplexně, ale vyžaduje podpůrnou aplikovatelnost pravidel v o. s. ř. Konkrétně i v případě provedení daňové exekuce prodejem movitých či nemovitých věcí podle § 194 a násl. daňového řádu byly i judikaturou dovozeny případy nutného použití souvisejících ustanovení o. s. ř. (viz např. aplikovatelnost institutu předražku, jíž se soud zabýval výše). Samotný o. s. ř. je přitom v části vztahující se k výkonu rozhodnutí dále prováděn vyhláškou č. 37/1992 Sb., a proto je nutné zohlednit i ji.
44. Ustanovení o. s. ř. o výkonu rozhodnutí jsou aplikována ve spojení s prováděcími normami ve vyhlášce č. 37/1992 Sb. Soudu by proto nedávalo valného smyslu použít o. s. ř. podpůrně pro účely daňového řádu, aniž by se současně uplatnila i související ustanovení uvedené vyhlášky. Takový přístup by totiž mohl vést k rozdílnému použití a výkladu jednotlivých ustanovení v závislosti na tom, zda bude či nebude aplikována i prováděcí vyhláška. V tom ale soud spatřuje nesoulad s principem vnitřní bezrozpornosti právního řádu.

45. Co se týče ukončení elektronické dražby, soud výše uvedl, že daňový řád žádné konkrétní pravidlo neobsahuje. Ani o. s. ř. v § 330a neřeší, kdy elektronická dražba končí. Soud má proto za to, že je namístě vyjít z § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb., dle něhož se čas ukončení dražby posouvá o 5 minut, pokud je v posledních 5 minutách před časem ukončení dražby učiněno podání. Toto ustanovení plně koresponduje a naplňuje smysl a účel § 199 odst. 1 daňového řádu, dle kterého licitace trvá, dokud osoby zúčastněné na dražbě činí dražební podání. Automatické posunutí času konce dražby v závislosti na dalším příhozu tomu plně odpovídá a umožňuje osobám zúčastněným na dražbě, aby mohly reagovat na dražební podání ostatních.
46. Naopak má soud pochybnosti o slučitelnosti pravidla v dražební vyhlášce a dražebním řádu účinného ke dni uskutečnění nyní řešené elektronické dražby, které stanovilo nepřekročitelný čas konce dražby, s § 199 odst. 1 daňového řádu. Osoby zúčastněné na dražbě jsou totiž nuceny vyčkávat do poslední chvíle a činit dražební podání až těsně před koncem dražby. Tento systém vylučuje, aby mohly reagovat na poslední nejvyšší dražební podání, neboť jim k tomu již nezbyde čas. V takovém případě ale licitace netrvá, dokud osoby zúčastněné na dražbě činí dražební podání, ale trvá do předem stanoveného okamžiku bez ohledu na vůli zúčastněných osob učinit další příhoz. Žalobce má proto pravdu, pokud o takové dražbě hovoří jako o hazardní hře o to, komu se podaří přihodit jako poslednímu.
47. Ostatně, případ žalobce je názornou ukázkou nedostatků tohoto řešení. Pokud by správce daně aplikoval § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb., žalobce by nemusel vyčkávat na poslední vteřiny před vypršením stanoveného času, ale nejpozději v 5 minutách před koncem by mohl učinit vyšší podání. Tím by šlo předejít situaci, která u žalobce nastala a jíž se soud bude zabývat níže.
48. Nadto správcem daně užitě pravidlo dle soudu vede i k nižší výtěžnosti dražby, neboť nedává žádný smysl činit dražební podání jindy než těsně před koncem s cílem učinit příhoz jako poslední. To ale vede celkově k menšímu počtu příhozů, a tedy i malému výtěžku z dražby. Tato skutečnost vyplývá i z protokolu o dražbě. Je z něj totiž zjevné, že dražitelé začali v drtivé většině přihazovat až v posledních 5 minutách trvání dražby, a to i když dražba probíhala již druhý den. Správně se tak měl čas konce dražby posouvat o 5 minut, aby ostatní měli možnost včas přihodit. Z toho důvodu má soud za to, že i tato vada ovlivnila výsledek proběhlé elektronické dražby a udělení příklepu, neboť nelze vyloučit, že by v případě prodlužování dražby učinil nejvyšší podání jiný dražitel.
49. Soud uzavírá, že orgány finanční správy pochybily, pokud při stanovení konce času elektronické dražby podpůrně neaplikovaly § 62a odst. 5 vyhlášky č. 37/1992 Sb., a to na základě § 177 odst. 1 daňového řádu. Námitka je proto důvodná.

Námitka proti uvedení žalobce v omyl o průběhu dražby

50. Soud se dále zabýval námitkou žalobce spočívající v tom, že jej GFŘ nesprávně informovalo o nutnosti potvrdit v aplikaci APED dražební podání.
51. Ze správního spisu plyne, že se žalobce v průběhu dražby dotazoval, zdali v případě volby „automatické přihazování“ bude muset svůj příhoz potvrdit, např. e-mailem či jinými mezikroky. V dotazu dále pokračoval, zda se při zadání jakékoliv částky tato projeví v systému okamžitě stiskem tlačítka „PŘIHODIT“. GFŘ žalobci odpovědělo, že se zadaná částka projeví v systému téměř okamžitě v závislosti na rychlosti připojení k internetu. Výslovně i uvedlo, že částku žalobce nemusí nijak potvrzovat.

52. Soud přisvědčuje žalobci, že jej provozovatel aplikace APED informoval v rozporu s následným faktickým průběhem elektronické dražby. Jak vyplývá z tvrzení žalobce i z dokumentu Aplikace elektronických dražeb – průvodce (dále jen „průvodce APED“), který je založen ve správním spisu, zadanou maximální nabízenou cenu bylo nutné potvrdit tlačítkem „PŘIHODIT“, načež se zobrazila informační hláška k potvrzení zadané částky (viz str. 7 průvodce APED). GFŘ přitom žalobce nijak na průvodce APED neodkázalo a explicitně konstatovalo, že žalobce zadanou částku nemusí nijak potvrzovat.
53. Žalovaný přitom tento dovětek v odpovědi GFŘ pomíjí a argumentuje jen tím, že žalobce byl informován o tom, že se příhoz projeví téměř okamžitě podle rychlosti připojení k internetu. Podstatná je však informace o tom, že příhoz není třeba v systému APED potvrzovat. Žalobce nijak nesporel, že musí mít rychlé připojení k internetu, ale namítá zdržení při potvrzení dražebního podání, o kterém GFŘ tvrdilo, že nebude třeba.
54. Ve zveřejněném dražebním řádu, s nímž žalobce účastí na dražbě souhlasil, se o nutnosti potvrdit dražební podání nehovoří. Dražební řád toliko v části 2. *Uživatelé APED* uvádí, že „*podrobnější popis APED a postup pro jeho ovládání je přístupný v dlaždici „Dokumentace“*“. Tím pravděpodobně odkazuje na průvodce APED, který správce daně založil do spisu. Nicméně z dražebního řádu nelze vyvodit, že by souhlasem s ním uživatel potvrzoval zároveň seznámení se s blíže neupřesněným popisem APED v dlaždici „Dokumentace“. Orgány finanční správy tak nepodmínily účast na elektronické dražbě výslovným souhlasem s průvodcem APED.
55. Jelikož si chtěl žalobce ujasnit, zdali bude muset dražební podání nějakým způsobem potvrdit, obrátil se na provozovatele APED – GFŘ. To jej přitom informovalo zcela zavádějícím způsobem, a to aniž by jej alespoň odkázalo na průvodce APED. Za takové situace dle soudu nelze klást k tíži žalobce, že se odpovědí GFŘ řídil.
56. Žalobce se v zásadě dovolává legitimního očekávání, resp. důvěry v instrukci správního orgánu. NSS v rozsudku ze dne 27. 4. 2017, č. j. 4 As 86/2016-38, shrnul, že „[i]deovým základem konceptu ochrany legitimního očekávání je přesvědčení, že ti, kdo jednají v oprávněné důvěře v existující právo, resp. v právo, jak se jim s přihlédnutím k okolnostem a dobré víře obsahově jeví, by neměli být zklamáni ve svých očekáváním, že v souladu s právem jednají a že jejich jednání také právo demokratického právního státu nakonec poskytne svou ochranu. V nejtypičtější podobě se ochrana legitimního očekávání, ve vazbě na ochranu právní jistoty, v oboru správního práva upíná k vázanosti správy vlastní ustálenou správní praxí, ustáleným výkladem procesních i hmotných právních pravidel, veřejně deklarovanou politikou v mezích správního uvážení, interní výkladovou či aplikační směrnici, anebo k závaznosti **konkrétního a kvalifikovaného ujištění o právu či procesním postupu, poskytnutého orgánem veřejné moci adresátu jeho správy.**“ (zvýraznění doplnil soud). Dále lze citovat z nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2003, sp. zn. IV. ÚS 525/02, následující: „*Každému navrhovateli vzniká v řízení před orgánem veřejné moci legitimní očekávání, že bude-li postupovat v souladu se zákonem a konkrétními pokyny tohoto orgánu, povede to v případě úspěchu ve sporu k vydání reálně vykonatelného rozhodnutí.*“
57. Ubezpečí-li proto orgán finanční správy žalobce o určitém průběhu dražby, nelze žalobci vyčítat, že se s důvěrou takovým poučením o postupu při dražbě řídil. V kontextu projednávané věci je též nerozhodná poznámka žalovaného, že žalobce neučinil ani jedno dražební podání a že vyčkával na poslední chvíli. K takovému jednání jej totiž vedly podmínky konání dražby, které orgány finanční správy nastavily, konkrétně má soud na

myslí pevně stanovený čas konce dražby. Tato problematika byla rozebrána výše a pro stručnost lze jen zopakovat, že kdyby správce daně postupoval v souladu s vyhláškou č. 37/1992 Sb., osoby zúčastněné na dražbě by nebyly nuceny příhozy těsně před koncem dražby činit.

58. Vzhledem k tomu, že již první dvě vady dosáhly takové intenzity, že je pro ně nutné zrušit jak napadené rozhodnutí, tak rozhodnutí o udělení příklepu, není nezbytné v tomto případě zkoumat, zdali mělo nesprávné instruování žalobce vliv na výsledek dražby. V každém případě je zřejmé, že GŘŽ žalobce instruovalo nesprávně.

Doručení rozhodnutí o udělení příklepu

59. V posledku soud posuzoval žalobní námitku ohledně nedoručení rozhodnutí o udělení příklepu žalobci.
60. Mezi účastníky není sporné, že toto rozhodnutí nebylo žalobci doručeno. Zdejší soud v rozsudku ze dne 7. 12. 2021, č. j. 55 Af 4/2021-23, č. 4299/2022 Sb. NSS, bodě 47, již konstatoval i to, že „*lpět na gramatickém výkladu § 222 odst. 4 daňového řádu (ve spojení s § 109 odst. 1 téhož zákona) je neudržitelné. Naopak systematický a teleologický výklad této právní normy vede k tomu, že rozhodnutí o příklepu je třeba doručit i osobě zúčastněné na dražbě, která podala výhrady proti udělení příklepu, v nichž namítla, že jí nebylo umožněno učinit dražební podání. Taková osoba je oprávněna podat proti rozhodnutí o příklepu odvolání.*“ V podrobnostech soud odkazuje na argumentaci v citovaném rozsudku uvedenou.
61. Žalobci lze proto přisvědčit, že se orgány finanční správy dopustily procesní vady, když mu rozhodnutí o udělení příklepu nedoručily. Soud však musel posoudit, zdali mohla tato vada mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí (srov. § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.).
62. V tomto ohledu soud dává za pravdu žalovanému. Žalobce podal proti rozhodnutí o udělení příklepu projednatelné odvolání. Z obsahu rozhodnutí o udělení příklepu, které skutečně obsahuje „toliko“ výrokovou část údaji o vydražitelce, dražených nemovitostech a nejvyšším dražebním podání, bez jakékoli argumentace, k níž by se mohl žalobce vyjádřit, soud vyvozuje, že žalobce by mohl jen stěžít své odvolací a následně i žalobní námitky dále rozhojnit. Pro žalobce sice mohla mít znalost rozhodnutí o udělení příklepu význam s ohledem na následné uplatnění předražku, avšak v projednávané věci správce daně pro svůj chybný právní názor údaje potřebné k jeho uplatnění do tohoto rozhodnutí nevčlenil (což je ale jeden z důvodů pro jeho zrušení – viz výše). Ani jeho doručení by proto na možnosti žalobce uplatnit předražek nemohlo nic změnit. Soud tak nemá za to, že by v konečném důsledku bylo žalobci znemožněno, aby se proti rozhodnutí o udělení příklepu bránil. Nadto pro účely odvolacího řízení a soudního řízení se mohl žalobce s rozhodnutím o udělení příklepu seznámit prostřednictvím svého práva nahlížet do spisu u odvolacího orgánu, tj. žalovaného.
63. Soud proto shledal, že tato vada neměla vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, byť lze žalovanému vytknout i to, že se k této odvolací námitce v napadeném rozhodnutí nevyjádřil.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

64. Soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení [podle § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.]. Soudem zjištěné vady nadto způsobují nezákonnost dražebního řízení jako takového, resp. i rozhodnutí o udělení příklepu. Napravit je lze toliko zrušením i tohoto rozhodnutí (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) a nařízením nové dražby. Zrušením dražby se vlastnické právo navrácí do svého stavu před jejím konáním.

Zájmy vydražitelky a případně osob uspokojených z výtěžku dražebního jednání nemohou bez dalšího převážit nad soudní ochranou poskytovanou právu žalobce (resp. všech osob, jejichž práva jsou dražbou a jejím výsledkem dotčena) na zákonný průběh dražby. Nabytí vlastnického práva na základě příklepu je podmíněno nejenom úhradou dražebního podání a nabytím právní moci rozhodnutí o udělení příklepu, ale zejména platností rozhodnutí o příklepu. Zruší-li soud rozhodnutí o příklepu, nedojde ke splnění základní podmínky vzniku vlastnictví příklepem – existenci řádného právního titulu nabytí vlastnictví (rozhodnutí o příklepu). Vlastnické právo v projednávané věci s ohledem na chybějící řádný titul převodu řádně nevzniklo (viz rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Afs 331/2019-44, body 34 - 36).

65. Vydražitelka byla o podané žalobě soudem informována a měla tak možnost v soudním řízení hájit svá práva, neboť soud oslovil všechny osoby zúčastněné na dražbě (včetně vydražitelky) a osobu povinného (původního vlastníka dražených nemovitých věcí) s tím, že přicházejí do úvahy jako potenciální osoby zúčastněné na řízení. Nikdo z oslovených však v soudem stanové lhůtě neoznámil, že bude práva osoby zúčastněné na řízení uplatňovat.
66. Výše uvedené neubírá právo vydražitelky (jakož i dalších osob) na uplatnění práva na náhradu škody v řízení dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), případně jiných práv spojených s pochybením správních orgánů.
67. V dalším řízení jsou orgány finanční správy vázány právním názorem, který vyslovil soud v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
68. Žalobce měl s žalobou úspěch, a náleží mu proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Soud tedy výrokem pod bodem II přiznal žalobci náhradu nákladů řízení účelně vynaložených na uplatnění práv u soudu. Ty spočívají v zaplaceném soudním poplatku ve výši 3 000 Kč a nákladech souvisejících se zastoupením žalobce advokátem. Tyto náklady jsou tvořeny odměnou za zastupování za čtyři úkony právní služby (převzetí věci a přípravu zastoupení, sepsí žaloby, podání repliky a vyjádření ze dne 2. 8. 2023), u nichž sazba odměny činí dle advokátního tarifu 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], tj. 12 400 Kč. Náklady zastoupení dále tvoří náhrada hotových výdajů za čtyři úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tj. 1 200 Kč, celkem tedy 13 600 Kč, vše zvýšeno o částku 2 856 Kč odpovídající náhradě za 21% DPH z předchozích částek, neboť zástupce žalobce je společníkem právnické osoby, která je oprávněna vykonávat advokacii a je plátcem daně z přidané hodnoty, kterou je uvedena právnická osoba povinna odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková výše nákladů, které žalobci v tomto soudním řízení vznikly, činí 19 456 Kč (3 000 + 16 456). Soud proto uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci celkem částku 19 456 Kč, a to ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce JUDr. Mojmíra Přívary, advokáta (§ 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 20. prosince 2023

JUDr. Věra Šimůnková, v. r.
předsedkyně senátu